

БӨЛІМ: ҚАРЖЫЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ

Ақша жинауды қалай бастау керек: несие мен рассрочкадан құтылудың жолы

ЖАРИЯЛАНДЫ
15.05.2026ТІРЕК СӨЗДЕР
ақша жинау, жинақ, қаржылық
сауаттылық, несие, рассрочкаСІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/188765/>

30 жыл бойы мен бір заңдылықты байқадым: несие алған адамдардың 9-ы 10-нан 5 жылдан кейін де сол несиені өтеп жатады. Сондықтан **ақша жинауды қалай бастау керек** деген сұраққа менің жауабым қысқа: алдымен қарызды тоқтат, содан кейін ғана жинай баста. Несие — байлыққа жол емес, кедейлікке тұзақ. Рассрочка — «тегін ақша» емес, болашақ кірісіңді бүгін жұмсау. Қарыз — ұйқыны ұрлайды. Жинақ — бостандық береді.

НЕСИЕ/РАССРОЧКА ШЫН МӘНІНДЕ ҚАНША ТҰРАДЫ — НАҚТЫ ЕСЕП

100 000 теңгелік телефонды рассрочкаға алдың делік. Саудагер «айына 12 500 теңгеден 10 ай» дейді. Құлаққа жеңіл естіледі. Бірақ үстеме, сақтандыру, қызмет ақысы, жеткізу, комиссия қосылса, сол телефон 145 000 теңгеге дейін барады. Яғни сен 45 000 теңге артық төлеп отырсың. Бұл — бір айлық азық-түлік емес пе?

Тағы бір шындық: 300 000 теңге несие 24 айға алынса, ай сайынғы төлем 18 000–20 000 теңге болып көрінеді. Бірақ 2 жылда сен 430 000 теңгеге жуық қайтарасың. Қарызды кішкентай қылып көрсетеді, ал жалпы соманы жасырады.

БАНКТЕР МЕН ДҮКЕНДЕР СЕНІ ҚАЛАЙ АЛДАЙДЫ — ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ТӘСІЛДЕР

- «Айына аз ғана» деп ойыңды алдайды, ал 12 айдың, 24 айдың салмағын көрсетпейді.
- «Қазір алмасаң, қалып қоясың» деп асықтырады.
- Бағаны 99 990 теңге етіп жазады — ми оны 100 000 емес, 90 мыңдай қабылдайды.

- «Тегін рәсімдеу» дейді, бірақ шығынды бағаға кіргізеді.

Атаң айтқандай, алдымен бағаға қара, сосын ғана сөзіне сен.

НЕСИЕСІЗ ӨМІР СҮРУДІҢ НАҚТЫ ЖОЛЫ — ҚАДАМ БОЙЫНША

- 1) Бар қарызыңды тізіп жаз: сома, пайыз, айлық төлем, мерзім.
- 2) Жаңа несие мен рассрочкаға бүгіннен бастап «жоқ» де.
- 3) Қажет емес төлемдерді кес: ойын-сауық, артық тапсырыс, импульс сауда.
- 4) Кіріс түскен күні бірден бөлек шотқа ақша аудар.

ЖИНАҚТАУДЫҢ 3 АЛТЫН ЕРЕЖЕСІ

- **Айлықтың 20%-ын** бөліп отыр. 200 000 теңге алсаң, 40 000 теңге.
- **Апта сайын** жина. Ай соңын күтсең, ақша жолда жоғалады.
- **Мақсат қой:** 3 айда 100 000 теңге, 1 жылда 500 000 теңге.

«БІРАҚ АҚША ЖЕТПЕЙДІ» ДЕГЕН СЫЛТАУҒА ЖАУАП

Жетпесе, демек шығын көп. Күніне 1 500 теңге шай, 2 000 теңге жеткізу, 3 000 теңге артық сауда — айына 195 000 теңгеге дейін шығын кетуі мүмкін. Ақша жетпейді деу оңай, ал шығынды қысқарту қиын. Бірақ дәл сол қиын шешім сені құтқарады.

БҮГІН ЖАСАЛАТЫН БІР ІС-ҚИМЫЛ

Бүгін кешке барлық несиенді, рассрочқаңды, міндетті төлеміңді қағазға жаз. Сосын келесі айдан бастап айлығыңның кемі 20%-ын бөлек жинаққа аудар. Бір ғана қадам — ертеңгі еркіндікке бастайды.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.